

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 19/00

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. novembra 2000 v senáte zloženom z predsedu senátu Štefana Ogurčáka a sudcov Lajosa Mészárosa a Daniela Švábyho prerokoval prijatý podnet [REDACTED], bytom [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného JUDr. Pavlom Erbenom, advokátom, Advokátska kancelária BLAHA, ERBEN & PARTNERI, Laurinská 2, Bratislava, vo veci porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 71/91 a takto

r o z h o d o l :

Okresný súd Bratislava II v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 71/91 p o r u š i l právo [REDACTED], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 19. apríla 2000 sp. zn. I. ÚS 19/00 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie podnet [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“), vo veci porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10 C 71/91, ktorého ochrany sa navrhovateľ dovoľával podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatého podnetu (ďalej len „návrh“) písomne vyjadrili obaja účastníci konania: Okresný súd Bratislava II (ďalej len „odporca“), zastúpený predsedom súdu JUDr. Romanom Farkašom, vyjadrením zo 4. októbra 2000 a navrhovateľ, zastúpený svojím právnym zástupcom, vyjadrením z 11. novembra 2000.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, nakoľko po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti návrhu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetný návrh prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných vyjadrení účastníkov a obsahu dotknutého spisu.

Predmetom návrhu boli tvrdenia navrhovateľa o porušení jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov Okresným súdom Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 71/91 vo veci jeho žaloby z 15. 8. 1990, ktorou sa

predovšetkým domáhal vyslovenia neplatnosti výpovede, ktorú dostal od svojho zamestnávateľa.

Navrhovateľ v návrhu konkrétne uviedol, že v roku 1992 obvodný súd vyniesol rozsudok o neplatnosti výpovede, ktorá mu bola protiprávne daná v roku 1990, a že napriek jeho žiadosti ho zamestnávateľ odmietol zamestnávať, nerešpektuje vyneseny rozsudok, nezúčastňuje sa súdnych pojednávani a súd pojednávania iba odročuje. Posledné pojednávanie sa konalo 14. oktobra 1998 a predchádzajúce v roku 1997, čo považuje za zbytočné preťahovanie súdneho sporu. Žiadal o pokračovanie v pojednávani. Od roku 1996 podáva sťažnosti na pomalé konanie tohto súdu, ale ani sťažnosti podané predsedom okresného súdu, krajského súdu, najvyššieho súdu ministrovi spravodlivosti, prezidentovi republiky a predsedovi vlády nepomohli k tomu, aby sa v pojednávani pokračovalo.

Odporca vo vyjadrení uviedol, že predmetný návrh považuje za čiastočne opodstatnený.

Podľa jeho názoru je z priebehu jednotlivých úkonov zrejmé, že od podania žaloby (neúplnej) až do pojednávania dňa 14. 10. 1998 prebiehalo konanie so zohľadnením všetkých objektívnych okolností (materiálne a personálne vybavenie súdu, počet vecí pripadajúcich na 1 sudcu) plynulo.

Uznan, že od uvedeného dátumu došlo v konaní k prietahom, tieto však vyplynuli jednoznačne z nedostatočného personálneho obsadenia súdu. Konštatoval pretrvávajúce prietahov v konaní po prikázaní veci v októbri 1999 novej zákonnej sudkyňi, keď prvý úkon vo veci (nariadenie pojednávania) bol až 13. 3. 2000.

Uviedol, že posledným úkonom vo veci bolo nariadenie znaleckého dokazovania uznesením zo dňa 3. 5. 2000. Znalecký posudok nebol doposiaľ vyhotovený.

Zástupca navrhovateľa v reakcii na toto vyjadrenie zástupcu odporcu uviedol, že podnet považujú za opodstatnený nie čiastočne, ale v celom rozsahu.

Prietahy v konaní trvajú prinajmenšom od 1. 7. 1997, kedy bolo Okresnému súdu Bratislava II doručené uznesenie Krajského súdu v Bratislave o zrušení rozsudku

Okresného súdu Bratislava II z 18. 3. 1996. Po doručení tohto uznesenia odporca nariadil pojednávanie vo veci až na 29. 7. 1998, t. j. vo veci začal konať s ročným odstupom, aj to až po viacerých urgenciách. Od pojednávania dňa 14. 10. 1998 bol súd až do pojednávania nariadeného na 13. 3. 2000 nečinný, a to napriek sťažnostiam navrhovateľa na prietahy v konaní z 19. 5. 1999 a 19. 7. 1999 adresovaným predsedovi súdu.

Prietahy v konaní naďalej pretrvávajú, nakoľko od posledného pojednávania vo veci dňa 13. 3. 2000 súd okrem ustanovenia znalca uznesením zo dňa 3. 5. 2000 nevykonal žiadny úkon smerujúci k včasnému rozhodnutiu vo veci, a to napriek opätovnej žiadosti navrhovateľa o odstránenie prietahov z 2. 4. 2000. Znalecký posudok doteraz nebol vyhotovený.

Podľa názoru zástupcu navrhovateľa stav tejto veci, či už z hľadiska skutkovej alebo právnej zložitosti, nemôže v danom prípade obstať ako objektívny dôvod prietahov v konaní, rovnako ako neobstojí dôvod prameniacy z nedostatočného personálneho obsadenia súdu. Predmetný spor začatý v roku 1990 mal mať prioritu najmä pri zmene zákonného sudcu. Navrhovateľ sa vo veci nikdy nesprával pasívne.

Vzhľadom na zdravotný stav navrhovateľa, ktorý je po tretej mozgovej príhode nepochybne súvisiacej s dlhodobými stresmi, ktorým bol vystavený v dôsledku trvalej neistoty spojennej s neriešením jeho prípadu, a ktorý si uplatňuje nárok na priznanie invalidného dôchodku, ktorého výška však nemôže byť vzhľadom na absenciu rozhodnutia vyčíslená, a ktorý je tak trvale takmer bez prostriedkov potrebných pre seba a svoju rodinu, zástupca navrhovateľa sa dovoľával aj práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré síce formálne dodržané bolo, avšak jeho dôsledné uplatnenie imanentne súvisí s rýchlosťou konania. S ohľadom na to zástupca navrhovateľa zdôraznil, že v predmetnej veci nečinnosťou súdu dochádza k flagrantnému porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Na základe spisu Okresného súd Bratislava II sp. zn. 10 C 71/91 a vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav tohto konania:

Dňa 15. 8. 1990 navrhovateľ podal na Obvodnom súde Bratislava 2 žalobu o neplatnosť výpovede, ktorú dostal od svojho zamestnávateľa, t. č. OPUS, a. s., Mlynské Nivy 73, Bratislava (ďalej len „žalovaná organizácia“). Žaloba vedená najprv v registri „Nc“ ako neúplný návrh je teraz vedená na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10 C 71/91.

Dňa 19. 8. 1991 súd prvého stupňa rozsudkom žalobu zamietol. Na základe odvolania navrhovateľa odvolací súd (Mestský súd v Bratislave) uznesením z 29. 4. 1992 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 29. 10. 1992 súd prvého stupňa rozsudkom vyslovil neplatnosť výpovede z pracovného pomeru, priznal navrhovateľovi náhradu mzdy vo výške 75 420 Kčs a vo zvyšku žalobu v tejto časti zamietol. Na základe odvolania oboch účastníkov proti výroku v časti o náhrade mzdy odvolací súd uznesením z 26. 2. 1993 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie za účelom doplnenia dokazovania, najmä na preukázanie okolností zakladajúcich oprávnenosť nároku navrhovateľa na náhradu mzdy vzhľadom na jeho tvrdenie, že sa mu nepodarilo z vážnych dôvodov sa zamestnať. Spis sa vrátil súdu prvého stupňa dňa 9. 4. 1993.

Dňa 12. 10. 1993 bolo pojednávanie, na ktorom sa zúčastnili všetci účastníci, odročené na neurčito bez akéhokoľvek prerokovania veci. Ďalšie pojednávania stanovené na 21. 1. a 25. 3. 1994 boli nakoniec odročené pre neúčast' žalovanej organizácie, ktorej podľa zápisnice z posledného pojednávania bola uznesením uložená poriadková pokuta vo výške 2000 Sk; jeho písomné vyhotovenie sa v spise nenachádza.

Ďalšie dve pojednávania sa konali dňa 2. 5. a 30. 5. 1994, kedy súd prvého stupňa vyniesol rozsudok, ktorého písomné vyhotovenie bolo expedované za účelom doručenia účastníkom dňa 5. 9. 1994.

Na základe odvolania navrhovateľa z 22. 11. 1994 odvolací súd uznesením z 28. 3. 1995 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že súd prvého stupňa napriek opakovanému zrušeniu predchádzajúcich rozsudkov v časti o náhrade mzdy nerešpektoval dôvody zrušenia, nedoplnil dokazovanie v intenciách odvolacieho súdu uvedených v jeho uznesení z 26. 2. 1993 a rozsudok vyniesol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Nariadil v ďalšom konaní zadovážiť skutkové podklady za účelom posúdenia nároku podľa § 61 ods. 1 Zákonníka práce, najmä podrobným a zodpovedným výsluchom navrhovateľa ohľadne priebehu jeho snáh o nájdenie zamestnania za celé sporné obdobie; ďalej dôkazy na preukázanie pravdivosti jeho tvrdení a posúdiť, či a za aké obdobie patrí navrhovateľovi náhrada mzdy. Spis sa vrátil súdu prvého stupňa 24. 4. 1995.

Dňa 6. 9. 1995 bolo pojednávanie, na ktorom bol navrhovateľ vypočutý, odročené na neurčito za účelom zadováženia vyjadrení a dokladov zo živnostenského oddelenia obvodného úradu, úradu práce a daňového úradu, od ktorého odpoveď došla súdu 18. 10. 1995.

Ďalšie pojednávania sa uskutočnili v dňoch 31. 1., 28. 2. a 18. 3. 1996, kedy súd prvého stupňa znova vo veci vyniesol rozsudok, ktorým zaviazal žalovanú organizáciu na povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu mzdy v sume 19 440 Sk a vo zvyšku žalobu zamietol. Lehota na vyhotovenie rozsudku bola predsedníčkou súdu predĺžená do 30. 5. 1996; dňa 10. 6. 1996 bol rozsudok expedovaný za účelom doručenia účastníkom.

Na základe odvolania navrhovateľa z 19. 9. 1996 proti zamietajúcej časti rozsudku Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd vykonal pojednávania v dňoch 18. 4. 1997 a 23. 5. 1997, kedy rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti znova zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že napriek skutočnosti, že v časti o náhrade mzdy bolo rozhodnutie opakovane zrušené, súd prvého stupňa vo veci naďalej dostatočne nezistil skutkový stav a navyše pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť je jeho rozhodnutie v napadnutej časti aj nepreskúmateľné. Nariadil doplniť dokazovanie dokladmi, ktoré navrhovateľ predložil

v odvolacom konaní, vypočúť žalovanú organizáciu a zistiť všetky príjmy navrhovateľa v rozhodnom období. Spis sa súdu prvého stupňa vrátil dňa 1. 7. 1997.

Dňa 15. 8. 1997 navrhovateľ navrhol predbežným opatrením prikázať žalovanej organizácii zaplatiť mu 23 333 Sk s odôvodnením, že nemá t. č. príjem a je nesporné, že náhrada ušlej mzdy minimálne za šesť mesiacov a náhrada za dovolenku mu prislúcha podľa rozsudku z 18. 3. 1996. Súd prvého stupňa tomuto návrhu vyhovel uznesením zo 14. 9. 1997, ktoré doručil účastníkom v dňoch 21. – 23. 10. 1997.

Dňa 29. 7. 1998 bolo pojednávanie na žiadosť oboch účastníkov (čerpanie dovolenky) odročené na neurčito. Ďalšie pojednávanie dňa 14. 10. 1998, na ktoré sa nedostavila žalovaná organizácia, bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovateľovi bolo uložené špecifikovať náhradu mzdy, čo navrhovateľ splnil 29. 10. 1998. Náhradu mzdy spolu s valorizáciou za roky 1990 – 1998 špecifikoval v celkovej sume 1 479 154 Sk.

Dňa 20. 5. 1999 zástupca navrhovateľa žiadal súd o odstránenie prietáhov v konaní, ktoré trvá už viac ako osem rokov, pričom od októbra minulého roku vo veci nebol urobený žiadny úkon. Dňa 19. 7. 1999 zaslal sťažnosť aj predsedovi okresného súdu, ktorej vybavenie pripomenul listom z 25. 8. 1999. Dňa 23. 8. 1999 sa navrhovateľ na prietahy sťažoval na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky; táto sťažnosť bola postúpená na priame vybavenie predsedovi okresného súdu.

Dňa 27. 9. 1999 predseda okresného súdu v odpovedi na sťažnosť navrhovateľa uviedol, že v konaní sú objektívne prietahy zavinené personálnou situáciou na okresnom súde. Zároveň oznámil navrhovateľovi, že zákonná sudkyňa bola upozornená na potrebu konať vo veci plynulo a bez prietáhov; prisľúbil, že vec bude naďalej sledovaná.

Dňa 9. 11. 1999 navrhovateľ podal konajúcemu súdu žiadosť o urýchlené pokračovanie v konaní.

Dňa 14. 1. 2000 bolo pojednávanie stanovené na 13. 3. 2000, na ktoré sa nedostavila žalovaná organizácia. Súd nariadil pojednávanie v jej neprítomnosti. Navrhovateľ upresnil výšku náhrady mzdy na sumu 1 771 405 Sk. Pojednávanie bolo odročené na neurčito. Súd uložil navrhovateľovi predložiť údaje o zamestnaní od roku 1995 s tým, že následne bude ustanovený znalec.

Dňa 17. 3. 2000 navrhovateľ predložil písomnú špecifikáciu náhrady mzdy vo výške 1 896 218 Sk.

Na ďalšiu sťažnosť navrhovateľa postúpenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky predseda okresného súdu odpovedal navrhovateľovi listom z 30. 3. 2000 tak, že ju považuje za neopodstatnenú. Uviedol, že na pojednávaní 13. 3. 2000 sudkyňa rozhodla o pribratí znalca, pričom vypracovanie znaleckého posudku je časovo náročné. Zároveň oznámil, že akýkoľvek zásah do konania sudkyne z jeho strany by bol porušením zásady sudcovskej nezávislosti.

Okresný súd uznesením z 3. 5. 2000 nariadil znalecké dokazovanie. Podľa vyjadrenia účastníkov znalecký posudok nebol ustanoveným znalcom doposiaľ vyhotovený.

III.

Navrhovateľ sa predmetným návrhom domáhal rozhodnutia ústavného súdu o tom, že postupom Okresného súdu Bratislava II vo veci sp. zn. 10 C 71/91 došlo na jeho ujmu k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“.

Odporca prostredníctvom svojho predsedu uznal návrh len za čiastočne opodstatnený; v prevažnej časti konštatované prietahy v konaní ospravedlňoval nedostatočným personálnym obsadením súdu.

Článok 48 ods. 2 ústavy v citovanej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý, pokiaľ ide o oblasť občianskeho súdneho konania, vyjadruje predovšetkým záujem na tom, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (*mutatis mutandis*, II. ÚS 26/95), pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti. Inými slovami, ústava vo svojom siedmom oddiele druhej hlavy v rámci úpravy práva na súdnu ochranu osobitný význam pripisuje tomu, aby sa spravodlivosť nevykonávala s oneskorením, ktoré by mohlo ohroziť právo na súdnu ochranu vo svojej podstate, a tým ohroziť účinnosť a

dôveryhodnosť justície. Ústava takto zaviazala predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti na prijatie príslušných opatrení umožňujúcich prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (I. ÚS 21/00).

Dôraz, aký ústava kladie na požiadavku prerokovania vecí bez zbytočných prieťahov, možno vyzdvihnúť aj s ohľadom na tú skutočnosť, že v čl. 46 ods. 3, t. j. v rámci úpravy práva na súdnu a inú právnu ochranu v siedmom oddiele druhej hlavy, do ktorej patrí aj čl. 48 ods. 2, bolo na ústavné právo povýšené právo „na náhradu škody spôsobenej (...) nesprávnym úradným postupom“.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie sa účastníka konania a postup súdu. V niektorých prípadoch aj význam prerokovaného sporu pre dotknutého účastníka konania je závažným kritériom, na ktoré musí ústavný súd prihliadať (pozri rozhodnutie I. ÚS 3/00 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru).

Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je občianskoprávne konanie, ktoré sa síce začalo 15. 8. 1990, teda pred viac ako 10 rokmi a tromi mesiacmi, a je k dnešnému dňu neskončené na súde prvého stupňa, avšak vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a že neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k tzv. zbytočným prieťahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo len 15. februára 1993 (mutatis mutandis, I. ÚS 3/97).

Obdobie, ktoré v dôsledku toho bude ústavný súd brať do úvahy, prekročilo teda 7 rokov a 9 mesiacov. K tomu však ústavný súd považuje za potrebné upresniť, že ak nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv podľa čl. 130 ods. 3 ústavy pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k

porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nemôže tiež zohľadniť stav konania k uvedenému dátumu.

1. Pokiaľ ide o kritérium „zložitosti veci“, podľa zástupcu navrhovateľa stav prejednávanej veci, či už z hľadiska skutkovej alebo právnej zložitosti, nemôže obstať ako objektívny dôvod priet'ahov v konaní. Zástupca odporcu sa k nemu osobitne nevyjadril.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že pôvodným predmetom preskúmaného konania bolo určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, ktorú žalovaná organizácia dala navrhovateľovi, a peňažné nároky, ktoré s tým mali navrhovateľovi vzniknúť, avšak od rozsudku z 29. 10. 1992, ktorým súd prvého stupňa právoplatne rozhodol o neplatnosti výpovede, boli naďalej predmetom konania už len s tým súvisiace uplatnené peňažné nároky. Ohľadom nich mal súd prvého stupňa, tak ako to vyplýva z uznesenia odvolacieho súdu z 26. 2. 1993, doplniť dokazovanie najmä na preukázanie okolností zakladajúcich oprávnenosť nároku navrhovateľa na náhradu mzdy vzhľadom na jeho tvrdenie, že sa mu nepodarilo z vážnych dôvodov sa zamestnať.

Takto vymedzený predmet dokazovania, ktorý sa vzťahuje na celé ústavným súdom preskúmané obdobie tohto súdneho konania, sám osebe neodôvodňuje záver o zložitosti veci. Skutočnosť, že v súčasnosti dokazovanie vyústilo do znaleckého dokazovania, nie je ani tak dôsledkom obtiažnosti sporu ako dôsledkom rozšírenia peňažných nárokov navrhovateľom o náhradu mzdy spolu s valorizáciou za dobu trvania tohto súdneho sporu.

S poukazom na uvedené zložitosťou veci nemožno podľa názoru ústavného súdu ospravedlniť doterajšie trvanie konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sa účastníka konania, t. j. navrhovateľa, ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Napokon odporca sa zohľadnenia tohto kritéria vo svoj prospech ani nedovoľoval.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu ako ďalšie hodnotiace kritérium, ústavný súd pripomína, že ho bude hodnotiť len za obdobie po 15. februári 1993, ale pri celkovom posúdení zohľadní aj stav konania k tomuto dátumu.

Relevantné obdobie, v ktorom ústavný súd preskúmal postup okresného súdu, presahuje 7 rokov a 9 mesiacov, čo je zdĺhavosť konania, ktorú možno z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy akceptovať len vo výnimočných prípadoch, najmä ak sa prihliadne na to, že ide o konanie, ktoré je stále na súde prvého stupňa nerozhodnuté vo veci samej a ktoré sa týka pracovného sporu, ktorý vo všeobecnosti vyžaduje zo strany súdu rýchle prerokovanie a rozhodnutie.

Predmetný spor o náhradu mzdy z dôvodu neplatnosti výpovede nestratil pre navrhovateľa význam ani po právoplatnom rozhodnutí o neplatnosti výpovede, pretože žalovaná organizácia, tak ako na to navrhovateľ poukazoval, odmietla toto rozhodnutie rešpektovať a navrhovateľa znova nezamestnala ani mu dobrovoľne neposkytovala žiadnu finančnú náhradu. Navrhovateľ v auguste 1997 okresný súd upozornil na to, že je bez príjmu a práve z tohto dôvodu navrhol proti žalovanej organizácii vydanie predbežného opatrenia, čo okresný súd napokon akceptoval. S ohľadom na tieto negatívne dôsledky pre navrhovateľa, na ktorých sa mohla podpísať aj zdĺhavosť súdneho konania, sa však zo strany okresného súdu vyžadovala osobitná starostlivosť aj pri samotnom prerokovaní predmetnej veci.

Zástupca odporcu ospravedlňoval prieťahy nedostatočným personálnym obsadením okresného súdu. Podľa názoru ústavného súdu nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, že sa za tým účelom prijali včas a adekvátne opatrenia. Odporca vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

Okrem toho podľa názoru ústavného súdu tento dôvod v danej veci ani nemôže mať takú váhu, akú mu pripisoval zástupca odporcu pri ospravedlňovaní zdĺhavosti

konania, ak sa prihliadne na to, že odvolací súd opakovane zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie v jednom prípade v dôsledku nerešpektovania dôvodov predchádzajúceho zrušenia, nedoplnenia dokazovania v intenciách odvolacieho súdu (uznesenie z 28. 3. 1995) a v druhom prípade aj v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia okresného súdu pre nedostatok a nezrozumiteľnosť dôvodov (uznesenie z 23. 5. 1997). Podľa názoru ústavného súdu sa skutočnosť, že bolo nutné opakovane sa domáhať v odvolacom konaní nápravy takých chýb, na ktoré poukázal odvolací súd a ktoré možno pričítať súdu prvého stupňa, v značnej miere podpísala na celkovom spomalení predmetného súdneho konania, a preto ju bolo potrebné brať do úvahy spolu s ostatnými okolnosťami pri posúdení, či v danej veci došlo alebo nedošlo k zbytočným priet'ahom, ktoré znamenajú porušenie práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd v období, kedy vo veci konal okresný súd, zistil opakované prípady nečinnosti, ktoré neboli zástupcom odporcu vysvetlené a ktoré ústavný súd považuje za zbytočné priet'ahy. Ide o nasledovné obdobia: od 9. 4. 1993, kedy bol odvolacím súdom vrátený spis okresnému súdu, do 21. 1. 1994, kedy sa konalo riadne pojednávanie (9 mesiacov); od 23. 10. 1997, kedy bolo doručené predbežné opatrenie účastníkom, do 29. 7. 1998, kedy bolo nariadené pojednávanie (9 mesiacov); od 14. 10. 1998, kedy bolo pojednávanie odročené na neurčito, do 13. 3. 2000, na kedy bolo vytýčené ďalšie pojednávanie (1 rok a 5 mesiacov). Takto skoro tri roky z celkovej relevantnej doby siedmich rokov a deviatich mesiacov predmetného konania boli vyvolané len nečinnosťou okresného súdu.

Okrem toho za osobitnú starostlivosť, ktorú si povaha predmetnej veci vyžaduje, nemožno považovať ani súčasný stav konania, v ktorom od 3. 5. 2000, kedy bolo nariadené znalecké dokazovanie, ešte znalecký posudok nebol doteraz vyhotovený. Žiadne opatrenia prijímané za účelom včasného podania znaleckého posudku sa zástupcom odporcu v tejto súvislosti neuviedli.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd konštatoval porušenie práva navrhovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov, tak ako mu ho garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2000